

De zaak Van Rey: rotte appels in de vastgoedetalage

18-05-2016 13:05

De kwestie rond de Roermondse wethouder Jos van Rey houdt de gemoederen bezig. Vastgoedjournaal schreef hierover een tweetal eigen commentaren. Integriteitspecialist Jaap ten Wolde is een geheel andere mening toegedaan.

In het Vastgoedjournaal verschenen onlangs een tweetal commentaren van [de directeur](#) en [de hoofdredacteur](#) met de koppen 'De zaak Jos van Rey is de moeite niet waard' en 'Onredelijk zware strafeis OM voor Van Rey'. Het handelen van Rey wordt in beide artikelen vergoelijkt.

Ziehier een tweetal boodschappen in de etalage van de vastgoedsector. Boodschappen die de sector naar mijn mening in een slecht daglicht plaatst. Want je zou verwachten dat de directeur en de redactie van dit medium de mening en gevoelens van de sector aangaande integriteit kennen en deze als basis gebruiken voor hun redactionele commentaren.

Denkfout

De eerste, cruciale, denkfout die in de commentaren gemaakt wordt, is de veronderstelling dat al datgene dat niet strafrechtelijk bewijsbaar en strafbaar is, moreel is toegestaan. Zo is het niet vermijden van een vermijdbare verstrengeling van belangen een doodzonde voor bestuurders. Justitie haalt er zijn schouders voor op. Te ruimhartig declareren een schande, Justitie echter heeft geen belangstelling. Maar als er ambtelijke omkoping in het geding lijkt te zijn, is Justitie alert.

Het gaat er niet alleen om wat Justitie er van vindt, maar ook wat uit een maatschappelijk oogpunt verwerpelijk is en aandacht krijgt in gedragscodes en beroepsvoorschriften. Alles wat niet strafrechtelijk strafbaar is, is nog niet toegestaan.

Schijn van belangenverstrengeling

De vraag is of er in de zaak van Van Rey sprake is van een verstrengeling tussen de belangen van de heer Van Rey als privépersoon en de belangen van de wethouder Van Rey. De privébelangen van Van Rey op een rij gezet:

- De vriendschap onderhouden: vrienden bewijs je graag en met plezier een dienst;
- Het maken van reisjes naar leuke oorden met gezellige mensen is een benijdenswaardige privéactiviteit;
- Genieten van het feit dat iemand alles voor je regelt, van kaartjes kopen tot en met vervoer en verblijf;
- Het behalen van een financieel voordeel doordat de reis- en verblijfkosten voor voetbalwedstrijden en andere bijeenkomsten door een ander worden betaald.

Het belang van Van Rey in zijn functie van wethouder was: diensten en producten inkopen tegen de beste prijs/kwaliteitverhouding, inclusief de mogelijk in de toekomst te verlenen nazorg en onderhoud. Essentieel bij de inkoop is allereerst dat voldoende ondernemers inschrijven die menen dat zij een eerlijke kans hebben op succes. Vervolgens is van belang dat de aanbesteding gebaseerd wordt op de beste prijs/kwaliteitverhouding.

Geldende codes

Dat er sprake was van een verstrengeling van privébelangen en belangen van het openbaar bestuur door als wethouder zaken te doen met deze vriend met deze vriendendiensten, is buiten kijf. En dat Van Rey daarmee heeft gehandeld tegen de in Nederland geldende codes, al of niet gecodificeerd in zijn eigen gemeente, is ook buiten kijf. Of bewezen kan worden dat de verstrengeling zijn keuzes als wethouder heeft beïnvloed, en

hoeveel dat de gemeenschap heeft gekost aan te hoge prijzen of te lage kwaliteit, is niet essentieel. Hij had de belangenverstrengeling kunnen en moeten vermijden.

Oneigenlijk excuus

Ook als Van Rey gelijk zou hebben met zijn stelling dat zijn beslissingen als wethouder niet beïnvloed zijn door de vriendschap met de daarbij horende diensten en cadeaus, dan nog heeft hij de schijn van belangenverstrengeling opgeroepen. Deze vriendschap was zichtbaar en algemeen bekend – een oneigenlijk excuus om niet integer handelen te verdedigen - en de schijn van belangenverstrengeling zullen onderwerp van gesprek zijn geweest in de gemeente. Hij heeft daarmee het gezag van het openbaar bestuur ondermijnd. Waarschijnlijk had dat ook als consequentie dat er ondernemers zijn geweest, die niet meer het nut inzagen om mee te doen met een aanbesteding: 'Je maakt toch geen kans tegen dat vriendje van hem.'

En zijn verstrengeling was er kennelijk niet alleen in schijn: volgens het OM heeft het de gemeenschap veel geld gekost omdat de onroerend goed aankopen door Van Rey van zijn vriend Van Pol niet marktconform zijn geweest.

Als het denken over belangenverstrengeling nog geen voedingsbodem zou hebben in de sector, zoals bij de laatste VJ-commentaren, dan hebben RICS en NeVaP nog veel werk te verrichten. Zo ernstig zal het niet zijn. Maar er is wel werk te doen.

Jaap ten Wolde

Ten Wolde (1947) heeft een carrière gemaakt in de accountancy bij KPMG. Hij startte als algemeen accountant bij banken en andere financiële dienstverleners, en is later gespecialiseerd als forensisch accountant. In deze laatste rol heeft hij het functioneren van bestuurders en commissarissen getoetst en kunnen analyseren waarom zaken soms verkeerd lopen in het bestuur en toezicht. In 1994 was hij de oprichter van het eerste adviesbureau gericht op integriteit. Bij [EBBEN Partners](#) ondersteunt hij momenteel opdrachtgevers bij het stevig verankeren van integriteit in hun organisaties.